

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR SWEDBANK P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-11-07 Nr. 429-223
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Swedbank P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. rugsėjo 27 d. tarp draudiko ir pareiškėjo buvo sudaryta Gyventojų turto draudimo sutartis Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 002¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu nuo 2023 m. lapkričio 4 d. iki 2024 m. lapkričio 3 d. buvo apdraustas butas, esantis (*duomenys neskelbtini*), jame esantis kilnojamasis turtas ir pareiškėjo, kuris draudimo sutartyje nurodytas apdraustuoju, civilinė atsakomybė.

Pareiškėjas 2024 m. liepos 7 d. pateikė pranešimą apie apdraustam turtui padarytą žalą, nurodydamas: „norime pranešti apie staiga kilusią žalą (*duomenys neskelbtini*) objektui. Pirmo ir antro aukšto sienos sutrūkusios, galimai prie šitos žalos prisidėjo vykdomos šalia statybos. Taip pat antrame aukšte pažeistas lubų profilis, galimai, dėl didelio stipraus vėjo ir palikto lango“ (toliau – Įvykis).

2024 m. liepos 17 d. draudikas pareiškėją informavo, kad Įvykis laikomas nedraudžiamuoju, remiantis Taisyklėse numatytais draudimo išmokos mokėjimo išimtimis. Be to, pastatui vis dar galioja bendroji 5 metų statybos darbų garantija, todėl dėl namo fasado trūkumų pareiškėjas turi teisę kreiptis į namo statytoją arba butus pardavusį asmenį (įmonę).

2024 m. liepos 17 d. pareiškėjas draudiką informavo, kad nesutinka su draudiko sprendimu. Nesutikimą grindė tuo, kad sienų skilimą galėjo lemti kaimyniniame sklype vykdomi darbai, lubų profilio sugadinimą lėmė staigus vėjas, trinkelės lauke sukrito dėl staigaus lietaus, papildomai paprašė į žalos vertinimą įtraukti lietvamzdžio sugadinimą. Pareiškėjas prašė persvarstyti prašymą bei išmokėti draudimo išmoką už visą patirtą žalą.

Draudikas nurodė, kad, siekdamas objektyvaus turto defektų priežasčių vertinimo, 2024 m. liepos 22 d. kreipėsi į aukščiausią kvalifikaciją turinčius ekspertus dėl tyrimo atlikimo. 2024 m. liepos 26 d. Tyrimo akto Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Tyrimo aktas) išvadose nurodyta turto defektų atsiradimo priežastis – netinkamai atlikti pastato statybos darbai ir (arba) netinkami pastato projektiniai sprendiniai.

2024 m. liepos 30 d. draudikas atsakė į pareiškėjo 2024 m. liepos 17 d. pretenziją, pateikė pareiškėjui Tyrimo aktą bei nurodė, kad neturi pagrindo mokėti draudimo išmokos.

2024 m. rugpjūčio 6 d. pareiškėjas pateikė pretenziją, joje nurodė, jog nesutinka su draudiko sprendimu, taip pat nurodė konkrečias datas, kada, jo teigimu, atsirado žala turtui.

2024 m. rugpjūčio 14 d. draudikas atsakydamas pareiškėjui nurodė, kad, įvertinus visą administruojant žalos bylą surinktą medžiagą bei papildomus 2024 m. rugpjūčio 9 d. eksperto paaiškinimus, pagrįstai konstatuota, jog esminė turto defektų atsiradimo priežastis yra statybos darbų brokas.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydamas išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėjas kėlė reikalavimą įpareigoti draudiką mokėti draudimo išmoką, atlyginančią patirtus nuostolius.

¹ Galioja nuo 2022 m. vasario 22 d.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepinimas. Draudikas paaiškino, kad surinko pakankamai duomenų ir pagrįstai įvertino, jog įvykis turėtų būti pripažįstamas nedraudžiamuoju. Draudikas savo sprendimą grindė Tyrimo aktu bei jame pateiktomis išvadomis.

Draudikas atkreipė dėmesį ir į tai, jog konkrečias įvykių datas ir aplinkybes pareiškėjas nurodė tik gavęs pakartotinį neigiamą sprendimą ir po pokalbio telefonu su ekspertu, todėl atitinkamai draudikui kilo abejonių, kad tokiais veiksmais pareiškėjas siekia nepagrįstai gauti draudimo išmoką už Taisyklėse numatytus įvykius, kai draudimo išmoka nėra mokama. Pareiškėjas laiku nepranešė draudikui apie įvykį, taigi ne tik nesilaikė Taisyklių sąlygų, tačiau ir apsunkino tikslų įvykio aplinkybių bei žalos dydžio nustatymą (nevertinant kitų nesusijusių poveikių pasekmių).

Draudikas nurodė, kad, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 punktu, tyrė aplinkybes, būtinas draudžiamąjį įvykį faktui ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti dėdamas reikiamas pastangas, t. y. apžiūrėjo sugadintą turtą, surašė apžiūros aktą, įvykio priežastims nustatyti kreipėsi į aukščiausią kvalifikaciją turintį teismo ekspertą (*duomenys neskelbtini*) ir visus pareiškėjo deklaruojamus defektus vertino atskirai. Tyrimo aktui parengti buvo atlikta fizinė objekto apžiūra, užfiksuoti visi statinio apgadalinimai, nagrinėtos ir pareiškėjo iškeltos versijos dėl apgadalinimų atsiradimo kilmės. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad neturi pagrindo abejoti eksperto pateikta išvada.

Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas pabrėžė, kad neturi pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo dėl įvykio išmokėti draudimo išmoką.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius, pagrįstumo.

Siekiant išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, pripažino įvykį nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalį).

Šalių sudaryta Draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose².

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį³. Taigi draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)⁴.

Vertinant įvykio požymius draudimo sutarties sąlygų kontekste, pažymėtina, kad draudimo sutartyje nurodyta, jog butas ir jame esantis kilnojamasis turtas buvo apdrausti „visų rizikų draudimo“ variantu. Taisyklių skyriuje „Ką apima ši draudimo apsauga?“ numatyta, kad draudimo objektą apdraudus „visų rizikų draudimo“ variantu, draudžiamuoju įvykiu pripažįstama apdraustam turtui padaryta žala nuo bet kokių staiga ir netikėtai įvykusių išorinių įvykių, padariusių tiesioginę įtaką draudimo objektui, dėl kurių draudimo objektas buvo sugadintas, sunaikintas ar kurio netekta dėl vagystės įsilaužus ar apiplėšimo.

Taisyklėse taip pat įtvirtintos nedraudžiamųjų įvykių, kuriems įvykus draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, atlyginančios „visų rizikų draudimo“ variantu apdraustam turtui padarytą žalą, sąlygos. Minėtame skyriuje nustatyta, kad draudimo apsauga netaikoma įvykiams ir draudimo išmoka už juos nemokama, jeigu jie kilo dėl šių išvardytų priežasčių, įvykių, sąlygų ir veiksmų arba dėl jų atsiradusios žalos: nekokybiški statybos ar remonto darbai; skaičiavimo, planavimo ar projektavimo klaidos; nekokybiškų ar netinkamų medžiagų naudojimas; statinio, jo pamatų, sienų ar kitų konstrukcinių elementų nusėdimas, pakilimas, poslinkis, išsiplėtimas, medžiagų nusidėvėjimas, vibracija.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktą įpareigoja draudiką prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudikui įrodymais nepagrindus, kad įvykis yra nedraudžiamasis, jam atsiranda pareiga mokėti draudimo išmoką.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad 2024 m. liepos 26 d. Tyrimo akto išvadose nurodytos tokios turto defektų atsiradimo priežastys: „1) Įtrūkių Nr. 1 ir Nr. 4 atsiradimo priežastis netinkamai įrengtas dujų silikato blokelių mūras. <...> Įtrūkius galėjo lemti: nearmuotas / netinkamai armuotas / nepakankamai armuotas mūras, netinkamas mūro skiedinys ar netinkamas mūro perrišimas mūrijant. 2) Visų kitų nustatytų įtrūkių (išskyrus Nr. 2 ir Nr. 4) atsiradimo priežastis – netinkamai įrengta arba suprojektuota stogo konstrukcija. 3) Atsiklijavusio įtempiamų lubų profilio atsiradimo priežastis – netinkamai atlikti įtempiamų lubų įrengimo (profilio pritvirtinimo prie sienos) darbai. 4) Trinkelių nuosėdžių priežastis – netinkamai atlikti lietaus nuotekų sistemos sklype įrengimo darbai. 5) Nesandaraus lietaus nuvedimo latakų priežastis – netinkamai atlikti stogo lietaus nuotekų sistemos įrengimo darbai. Apibendrinant, visų Pastate nustatytų defektų priežastis – netinkamai atlikti Pastato statybos darbai ir (arba) netinkami Pastato projektiniai sprendiniai.“

Pažymėtina, kad, pareiškėjui nesutinkant su Tyrimo išvada, draudikas, siekdamas pagrįsti savo sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, pakartotinai kreipėsi į tyrimą atlikusį ekspertą, šis 2024 m. rugpjūčio 9 d. Tyrimo akto paaiškinimuose, atsakydamas į pareiškėjo argumentus, papildomai nurodė: „Dėl įtempiamų lubų profilio atsiklijavimo priežasties. <...> Apibendrinant – skersvėjis yra ne įtempiamų lubų atsiklijavimo ir sulinkimo priežastis, bet galimas įprastinis poveikis, kurio įtakoje galėjo atsirasti defektas, kurio priežastis – netinkamai atlikti statybos darbai. Dėl trinkelių sukritimo. <...> Nagrinėjamu atveju lietuš yra įprastinis poveikis, o trinkelių nuosėdžio priežastis – netinkamai įrengta lietaus vandens nuvedimo sistema. Dėl stogo latakų sugadinimo priežasčių. Stogo latakas negali išsisandarinti dėl į jį patenkančio ir per jį tekančio vandens kiekio. Į stogo lataką patenkantis ir juo tekantis vanduo nesukelia tokių poveikių, kurie išsandarintų latakų dalių jungtis. Dėl sienų blokelių. Tyrimo akte Nr. (duomenys neskelbtini) niekur nėra nurodyta, kad faktiškai Pastato statybai buvo naudojami Bauroc blokeliai. Bauroc blokelių mūras pateiktas tik kaip tipinis (įprastas) blokelių mūro pavyzdys. <...> Visi Pastate nustatyti įtrūkių buvo ištirti išsamiai ir dėl jų pateiktos motyvuotos išvados.“

Pareiškėjui nesutinkant su draudiko sprendimu ir teigiant, kad įvykį sukėlė staigūs ir netikėti hidrometeorologiniai reiškiniai – liūtis ir vėjas, draudikas, siekdamas įvertinti pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Lietuvos hidrometeorologijos tarnybą dėl papildomų duomenų apie vyravusias oro sąlygas. Draudikas Lietuvos bankui pateikė Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos 2024 m. spalio 7 d. Pažymą apie hidrometeorologijos sąlygas Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos pažyma), kurioje nurodoma, kokios hidrometeorologinės sąlygos buvo kiekvienu laikotarpiu, kurį pareiškėjas draudikui buvo

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

įvardijęs kaip žalos turtui atsiradimo datą.

Detalizuodamas žalos turtui atsiradimo datas, pareiškėjas 2024 m. rugpjūčio 6 d. pretenzijoje nurodė: „1) Patyriau nuostolius dėl sulinkusio ir atsiklijavusio antrojo aukšto įtempiamų lubų profilio. 2024.07.05 Profilis sulinko ir atsiklijavo kilus vėjui / skersvėjui. Šis įvykis buvo staigus ir netikėtas ir nėra niekaip susijęs su namo įrengimo darbais <...> 2) Patyriau nuostolius dėl sukritusių trinkelėlių po gausios liūtės. Atkreipiu dėmesį, kad trinkelės įrengtos 2021 m. rugsėjo mėn., tačiau sukritimą pastebėjau 2024.05.31 po smarkios liūtės, iškritus itin gausiam kritulių kiekiui. <...> 3) Patyriau nuostolius dėl sugadinto latakų. <...> Atkreipiu dėmesį, kad sandūros nesandarumas nebuvo nulemtas atliktų darbų, bet ji tapo nesandari staiga ir netikėtai, t. y. latakas buvo sugadintas 2024-06-03 dėl stiprios liūtės / gausių kritulių.“

Vadovaujantis pareiškėjo pateikta informacija ir Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos pateiktais duomenimis, nustatyta, kad: 1) pareiškėjas nurodė, kad trinkelėlių sukritimą pastebėjo po 2024 m. gegužės 31 d. liūtės, nurodomą dieną fiksuotas didžiausias vėjo greitis buvo – 13 m/s, kritulių kiekis – 7,8 mm; 2) pareiškėjas nurodė, kad vandens nutekėjimo latakas sugadintas 2024 m. birželio 3 d. dėl stiprios liūtės, nurodomą dieną fiksuotas didžiausias vėjo greitis – 10 m/s, kritulių kiekis – 1,7 mm; 3) pareiškėjas nurodė, kad įtempiamų lubų profilis sulinko ir atsiklijavo 2024 m. liepos 5 d. kilus vėjui / skersvėjui, nurodomą dieną fiksuotas didžiausias vėjo greitis – 12 m/s, kritulių nebuvo.

Vadovaujantis Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos kriterijais, pavojingų meteorologinių ir hidrologinių reiškinių rodikliai yra tada, kai vėjo greitis yra didesnis nei 15 m/s, o kritulių kiekis daugiau nei 15 mm kritulių, iškrentančių per mažiau nei 12 val. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pareiškėjo nurodytais laikotarpiais vėjo greitis ir kritulių kiekis nesiekė pavojingų meteorologinių ir hidrologinių reiškinių rodiklių ribos.

Draudimo sutartimi buvo apdrausta turtui padaryta žala nuo bet kokių staiga ir netikėtai įvykusių išorinių įvykių, padariusių tiesioginę įtaką draudimo objektui, dėl kurių draudimo objektas buvo sugadintas. Remiantis draudimo sutarties sąlygomis, darytina išvada, kad sutarties šalys nuostolius dėl bet kokio staiga ir netikėto išorinio įvykio, įskaitant lietaus ir vėjo poveikį draudimo objektui, susitarė laikyti draudžiamuoju įvykiu.

Įvertinus draudiko Lietuvos bankui pateiktų ekspertinių išvadų bei Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos pažymos duomenis, darytina išvada, kad žala apdraustam turtui nebuvo padaryta dėl staiga ir netikėto įvykio, padariusio tiesioginę įtaką draudimo objektui, dėl kurios draudimo objektas buvo sugadintas. Atvirksčiai – Lietuvos bankui pateikti duomenys patvirtina, kad įvykis įvyko dėl netinkamai atliktų pastato statybos ir įrengimo darbų, planavimo ar projektavimo klaidų, t. y. dėl statybos darbų broko. Remiantis Taisyklių skyriaus „Ką apima ši draudimo apsauga?“ nuostatomis, žala, kurios priežastis yra pastato statybos brokas ar klaidos, yra nedraudžiamasis įvykis, o draudimo objektui dėl statybos broko ar klaidų padarytą žalą atlyginanti draudimo išmoka nėra mokama.

Papildomai pažymėtina, kad nors Taisyklėse ir yra numatyta išimtis, kai draudikui kyla pareiga išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią apdraustam turtui dėl staiga ir netikėto įvykio padarytą žalą, nagrinėjamu atveju pareiškėjas nepateikė jokių paaiškinimų ir įrodymų, galinčių patvirtinti, jog įvykiui minėta išimtis turi būti taikoma. Pažymėtina, kad žalos turtui atsiradimo datas pareiškėjas draudikui detalizavo tik po to, kai gavo jo netenkinantį Tyrimo aktą. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad pradiniai pareiškėjo paaiškinimai apie įvykio aplinkybes ir žalos atsiradimo terminą vertintini kaip labiau pagrįsti nei vėlesni jo teiginiai apie galimas žalos atsiradimo priežastis, kurie buvo pateikti gavus pareiškėjo netenkinantį draudiko sprendimą.

Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikti duomenys pagrindžia, kad draudikas pagrįstai pritaikė draudimo sutarties sąlygas, pagal kurias draudimo išmoka nemokama, jei įvykis įvyko dėl nekokybiškų statybos ar remonto darbų, skaičiavimo, planavimo ar projektavimo klaidų, nekokybiškų ar netinkamų medžiagų naudojimo. Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma bei draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai įvykį pripažino nedraudžiamuoju ir atsisakė mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų

Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis